

Parrupar, és a dir, ‘el colom, emetre un so monòton i característic per a atreure la seva parella’, és un concepte amb profusió de significants (malgrat l’absència de respostes al qüestionari) basats majoritàriament en una onomatopeia imitadora del so que fa el colúmbid amb la gargamella. Així, *parrupar* (s. XIX), format sobre *parrup*; *marrucar* (i potser *murcar* 36) “especie de canto de cuyo sonido se formó esta voz por onomatopeya” (Amengual, 1878): no és necessària l’explicació del *DECat* “s’ha barrejat la noció de ronroneig del gat o *marruixa*” perquè, tractant-se d’un mot mall. i men., s’hi desconeix *marruixa* (der. intensius *marruquetjar* 74, 75; *morraquetjar* 81, per atracció de *morro*); *rumbar* sembla que té a veure amb *rum(b)*, amb els der. *rumbetjar* 174-176 i *rumbesar* 181; *barumar* 23 podria ser un der. de *barum* (compareu amb el val. *borumballes* ‘encenalls’, var. de *burballes* [< BURBALĬA], modificat per imitació del soroll que fa el ribot en rebaixar una fusta: no ens pareix encertada la interpretació del *DECat* que, a partir de BURBALĬA “degué haver-hi –diu– anaptixi, primer, en **boruballa* [...], i després repercussió o anticipació de la líquida, dissimilada finalment en nasal”); *runar* 121, 136, 140 (der. intensiu *runyejar* 44) deu tenir un origen semblant, a comparar amb *ranera*, *ranell* ‘panteix del moribund’, oc. ant. *renar* ‘rondinar, grunyar’. Tenen a veure amb l’expressivitat d’una consonant velar (κ) repetida: *cucurrejar*, *cucurretxar* 165, 169, 170, *cucorretxar* 159, *cucaletxar* 157, amb apitxament del sufix; o bé seguida d’una vibrant: *currucar* 184 (Ros, 1764) (var. *rugar* 111), *curruquetjar* 183, *currucutejar*, *currucutejar* 149, *currucutetjar* 186, 187, *corrucotetjar* 185, *currutetjar* 180; la velar pot ser sonora (G): *gorronejar* 147 (var. *gorromejar* 148), a voltes des d’una arrel GORG-/GARG-, com *gorgolar* 89, 93, 99 (var. *gorgollar* 135), relacionat amb *gorga*; *gargalejar* 118. Altres vegades els noms dels sons emesos per altres animals s’han estès al valor de ‘parrupar’ (veg. mapes 925 i 933): *cloquetxar* 158, pròpiament ‘fer cloc-cloc la gallina’, que també podria ser una atracció de *cucaletxar* (veg. supra); *bramar* 117, des de ‘l’ase, fer brams’, i *bramar* 73, 76, 80, 82 (de *bramar* encreuat amb *udolar* i/o *braolar*); *udolar* 145, des de ‘un llop, un gos, fer crits planyívols’ (< llat. vg. ŪĻĻARE);

grunyar 47, 105, 127, 129, 178 (compost intensiu *regrunyar* 137), des de ‘el porc, fer grunys’ (< GRŮNNIRE), i segurament hi té relació *runyejar* 44, der. de *runyar* (< GRŮNDIRE), amb la complicitat de *rumir*, *runar*, *renar*, com *rondinar* 114; *piular* 134, des de ‘els pollets, cridar’, també onomatopeic.

Un altre petit nombre de vocables tenen un valor genèric, no específic, com *cantar* 16, 23, 34, 53, 66, 91, 98 (< CANTARE); *murmurar* 24, 93, des de ‘parlar, dir en veu baixa, queixant-se o dient mal d’algú’ (< llat. MURMURARE), del qual *barumar* 23 pot ser una modificació (veg. supra); igualment *remugar* 107 (var. intensiva *remuguejar* 141), des de ‘murmurar’ < ‘els remugants, tornar a mastegar’ (< RŮMĪGARE); *roncar*, des de ‘algú, respirar, quan dorm, fent un soroll ronc’ (< RHONCHARE).

Procedeixen d’altres llengües *arrullar* 108, del cast. *arrullar* (com el sard *arrullai*), sobre la imitació del crit dels coloms; *surear* 190, també del cast. *zurrar*, sobre la manera de cridar-los; *rucular*, del fr. *roucouler* (var. dissimilada *racular* 14), sobre el radical onomatopeic RUK-; *tubar* 85, de l’it. *tubare*, sobre *tubi tubi* ‘manera de cridar els coloms’.

Butjar 155 podria ser un der. de (*colom*) *butge/butxe*, el que s’emporta coloms a un colomar d’altri.

Des d’un punt de vista geolingüístic, notem la manca de significant en moltes poblacions, potser perquè no pertany al lèxic bàsic; el predomini numèric de *roncar*, especialment en cat. or.; la presència exclusivament en val. de *rumbar* i *cucurrejar/curruquetejar*; l’assentament del gal·licisme *rucular* en ross.; el *marrucar* illenc, i el *parrupar*, restringit a una sola població.

Pel que fa a la documentació, tret dels mots no específics (*roncar*, *bramar*, *udolar*, etc.), és força moderna. *Curruquejar* apareix en Ros, 1764, *marrucar* en Figuera, 1840 i *parrupar* en Verdaguer, 1886, a partir del qual s’hauria propagat literàriament i hauria estat acollit a la normativa.

Són mots normatius *parrupar*, *marrucar*, *marruquejar*, des del *DOrt*, 1917; *corruquejar* i *roncar*, des del *DIEC*_I, 1995. Però el normatiu *parrupejar* no figura als nostres materials.